

LANDSEXAMEN MAVO 2020-2021

Examenprogramma GESCHIEDENIS M.A.V.O.

1 Het eindexamen

Het eindexamen bestaat uit het centraal examen en het commissie-examen. Het centraal examen wordt afgenomen in één zitting van 2½ klokuren. Het commissie-examen wordt mondeling afgenomen. Dit mondeling gedeelte duurt ½ uur.

2 Het examenprogramma

Het examenprogramma voor het centraal examen en het commissie-examen Geschiedenis bestaat uit de volgende (sub)domeinen:

Examenprogramma Geschiedenis Mavo			
Domeinen	Subdomeinen en eindtermen	Centraal examen	Commissie-examen
A Oriëntatie op leren en werken			
B Basisvaardigheden		x	x
C Vaardigheden in relatie tot structuurbegrippen	C1: Bron- en vraagstelling		
	C2: Feit en mening		x
	C3: Oorzaken en gevolgen	x	x
	C4: Verandering en continuïteit	x	x
	C5: Inleving en standplaats	x	x
	C6: Interpretatie	x	x
	C7: Historisch onderzoek		
	C8: Informatie- en communicatietechnologie		
D Sociaal-economische aspecten	D1: Levensonderhoud, sociale verhoudingen en primaire samenlevingsverbanden	x	x
E Bestuur en politiek	E1: Staten en naties		
	E2: Oorlog en vrede	x	x
	E3: Staatsinrichting		x
F Cultureel-maatschappelijke aspecten	F1: Acculturatie		
	F2: Vormgeving van de Arubaanse cultuur		
G Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie			
H Vaardigheden in samenhang			

3 Het centraal examen Geschiedenis

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen B, C (C3 t/m C6), D en E (E1).

4 Het commissie-examen mondeling gedeelte Geschiedenis

Het mondeling gedeelte heeft betrekking op de eindtermen van de domeinen C (C2 t/m C6), D en E (E1 t/m E2).

5 De leerstofomschrijving

- De te bestuderen leerstof omvat de methoden *Memo: De Koude Oorlog*, *Bahul - Geschiedenis methode voor de ciclo avansa. Katern: Samenleving en Economie.* en *Bahul - Geschiedenis methode voor de ciclo avansa. Katern: Staatsinrichting.*

Centraal examen:

Thema 1: De Koude Oorlog

Leerkatern: Memo: De Koude Oorlog (ISBN 978.90.34.52644.1)

Leerkatern: Memo: De Koude Oorlog Antwoordenboek (ISBN 978.90.34.52240.5)

Paragraaf 1, 2, 3, 5, 6, 7 en 9

Stencil: Thema Vietnam oorlog en Cuba crisis (wordt via email toegezonden)

Thema 2: Samenleving en Economie

- **Boek:** Bahul - Geschiedenis methode voor de ciclo avansa. Katern: Samenleving en Economie
Hoofdstuk 1, Hoofdstuk 2, Hoofdstuk 4

Commissie-examen mondeling gedeelte:

Thema 1: Staatsinrichting van Aruba

- **Boek:** Bahul - Geschiedenis methode voor de ciclo avansa. Katern: Staatsinrichting.
Hoofdstuk 3, Hoofdstuk 4

Thema 2: De Koude Oorlog

Leerkatern: Memo: De Koude Oorlog (ISBN 978.90.34.52644.1)

Leerkatern: Memo: De Koude Oorlog Antwoordenboek (ISBN 978.90.34.52240.5)

Paragraaf 1, 2, 3, 5, 6, 7 en 9.

Thema 3: Samenleving en Economie

- **Boek:** Bahul - Geschiedenis methode voor de ciclo avansa. Katern: Samenleving en Economie
Hoofdstuk 1, Hoofdstuk 2, Hoofdstuk 4

- Examenvorbereiding.

- www.ea.aw
<zoek> het letter L in het alfabet balk op en druk erop
<klik> op Landsexamen
<zoek> examenprogramma's mavo kandidaten
<klik> oefenmateriaal
<kies> het examen geschiedenis van bv. schooljaar 2018-2019 om te oefenen.

6 Toegestane hulpmiddelen tijdens het centraal examen

- Woordenboek (voor specificatie zie rooster centraal schriftelijke examens Mavo 2021)

Bijlagen: De eindtermen

- **A Oriëntatie op leren en werken**
 1. De kandidaat kan zich bewust worden van de eigen achtergrond, interesses, motivatie, sterke en zwakke punten door terug te kijken op eigen ervaringen en deze schriftelijk, mondeling en/of beeldend weer te geven.
 2. De kandidaat kan de eigen mogelijkheden en interesses in geschiedenis verwoorden in het licht van vervolgstudie, beroepen en maatschappelijk functioneren.
 3. De kandidaat kan de rol en het belang aangeven van geschiedkundige kennis en vaardigheden in discussie over maatschappelijke vraagstukken.
 4. De kandidaat kan de rol en het belang aangeven van geschiedkundige kennis en vaardigheden in verschillende arbeidsgebieden en werksoorten.
 5. De kandidaat kan de eigen interesse en affiniteit verwoorden met bepaalde arbeidsgebieden, werksoorten, functies en opleidingen.
 6. De kandidaat kan onderzoeksvaardigheden, keuzevaardigheden, reflectievaardigheden en sociaalcommunicatieve vaardigheden inzetten ten behoeve van het eigen keuzeproces.
 7. De kandidaat kan eigen waarden en normen verwoorden ten aanzien van betaalde en onbetaalde arbeid en zorgtaken.
 8. De kandidaat kan de betekenis verwoorden van een mogelijke arbeidsrol voor zichzelf en anderen.
- **B Basisvaardigheden**
 1. De kandidaat kan zelfstandig werken en leren.
 2. De kandidaat kan werken met informatie- en communicatietechnologie.
 3. De kandidaat kan verantwoord omgaan met apparatuur en instrumenten.
 4. De kandidaat kan de Nederlandse taal functioneel gebruiken.
 5. De kandidaat kan elementaire rekenvaardigheden toepassen.
 6. De kandidaat kan vaardig omgaan met verbale en cijfermatige informatie.
 7. De kandidaat kan in het leer- en werkproces adequaat omgaan met zichzelf en anderen.
- **C Vaardigheden in relatie tot structuurbegrippen: C1 Bron- en vraagstelling**
 1. De kandidaat kan de aard van verschillende soorten bronnen onderscheiden.
 2. De kandidaat kan aan de hand van voorgelegde bronnen vragen formuleren en herkennen.
 3. De kandidaat kan bronnen verzamelen om een voorgelegde vraag te beantwoorden.
 4. De kandidaat kan de waarde van een bron vaststellen, rekening houdend met representativiteit en betrouwbaarheid.
 5. De kandidaat kan onderscheid maken tussen geschreven/ongeschreven bronnen.
- **C Vaardigheden in relatie tot structuurbegrippen: C2 Feit en mening**
 1. De kandidaat kan feiten kritisch vaststellen en onderscheid maken tussen feit en mening.
 2. De kandidaat kan hindernissen herkennen die objectiviteit in de weg staan.
 3. De kandidaat kan een beargumenteerde mening geven over een bepaald onderwerp.

- **C Vaardigheden in relatie tot structuurbegrippen: C3 Oorzaken en gevolgen**
 1. De kandidaat kan de oorzaken van verschijnselen en gebeurtenissen aangeven.
 2. De kandidaat kan gewilde en ongewilde gevolgen onderscheiden.
 3. De kandidaat kan direct optredende en later aan de dag tredende gevolgen van elkaar onderscheiden.
 4. De kandidaat kan een onderscheid maken tussen oorzaken en de directe aanleiding van een gebeurtenis.
 5. De kandidaat kan ordening aanbrengen in historische gebeurtenissen, volgens chronologische volgorde en volgens de indeling van de geschiedenis in tijdvakken, via de tijdbalken. Hierbij kan de kandidaat een tijdbalk van de wereldgeschiedenis, Latijns-Amerikaanse geschiedenis en de Arubaanse geschiedenis weergeven.

- **C Vaardigheden in relatie tot structuurbegrippen: C4 Verandering en Continuïteit**
 1. De kandidaat kan ontwikkelingen in een bepaalde tijd aanwijzen.
 2. De kandidaat kan onderscheid maken tussen dingen die constant gebeuren en bijzondere of incidentele gebeurtenissen.
 3. De kandidaat kan factoren onderkennen die verandering of behoud van het bestaande bevorderen.
 4. De kandidaat kan onderkennen dat elke tijd wordt beïnvloed door het verleden.

- **C Vaardigheden in relatie tot structuurbegrippen: C5 inleving en standplaats**
 1. De kandidaat kan zich verplaatsen in motieven, interesses, waarden en verwachtingen van mensen van vroeger.
 2. De kandidaat kan standplaatsgebondenheid van anderen en van zichzelf onderkennen, onder andere bij het bestuderen van bronnen.
 3. De kandidaat kan de handelingen van personen en situaties uit het verleden beschrijven en verklaren, rekening houdend met opvattingen uit die tijd.

- **C Vaardigheden in relatie tot structuurbegrippen: C6 Interpretatie**
 1. De kandidaat kan een historische situatie zo goed mogelijk reconstrueren.
 2. De kandidaat kan verbanden leggen tussen verzamelde gegevens.
 3. De kandidaat kan een hoeveelheid gegevens in een interpretatie verwerken.
 4. De kandidaat kan aangeven dat het vergelijken in de tijd het zicht op de eigen tijd vergroot.

- **C Vaardigheden in relatie tot structuurbegrippen: C7 Historisch onderzoek**
 1. De kandidaat kan een hoofdvraag opstellen voor een (beperkt) historisch onderzoek met de daarbij behorende deelvragen.
 2. De kandidaat kan een plan van aanpak maken en volgen.
 3. De kandidaat kan relevant bronnenmateriaal selecteren en verwerken.
 4. De kandidaat kan een conclusie/antwoord op de hoofdvraag formuleren.
 5. De kandidaat kan onderzoeksresultaten presenteren.
 6. De kandidaat kan een eigen onderzoek evalueren.

- **C Vaardigheden in relatie tot structuurbegrippen: C8 Informatie- en Communicatietechnologie**
 1. De kandidaat kan gebruik maken van informatie- en communicatietechnologie bij het raadplegen, verwerken en presenteren van informatie.

- **D Sociaal-economische aspecten: D1 Levensonderhoud, sociale verhoudingen en primaire samenlevingsverbanden**
 1. De kandidaat kan beschrijven onder invloed van welke omstandigheden en processen tijdens de overgang van een agrarisch-ambachtelijke naar een industriële maatschappij/technologisch tijdperk, veranderingen zijn opgetreden in de economische en sociale structuur.
 2. De kandidaat kan een verband leggen tussen de economische ontwikkeling en de veranderingen die zijn opgetreden ten aanzien van productie, distributie, arbeid, natuur en techniek.
 3. De kandidaat kan invloed en gevolgen beschrijven van deze historische processen op arbeidsomstandigheden en –verhoudingen.
 4. De kandidaat kan de invloed van sociale wetgeving en sociaal-politieke bewegingen op primaire samenlevingsverbanden beschrijven.

- **E Bestuur en politiek: E1 Oorlog en vrede**
 1. De kandidaat kan uitleggen onder invloed van welke omstandigheden en processen in de 19de en 20ste eeuw veranderingen zijn opgetreden in de internationale betrekkingen op het gebied van oorlogvoering, veiligheid en vrede.
 2. De kandidaat kan historische voorbeelden geven van de escalatie van nationale en internationale conflicten en oorlogen.
 3. De kandidaat kan de mate van institutionalisering van internationale samenwerking op het gebied van vrede en veiligheid beschrijven en verklaren en daarbij de betekenis van het internationaal recht aangeven.
 4. De kandidaat kan internationale tegenstellingen en conflicten in verband brengen met ideologische, economische en machtspolitieke belangen

- **E Bestuur en politiek: E1 Staten en naties**
 1. De kandidaat kan uitleggen onder invloed van welke omstandigheden en processen natievorming in de 19de en de 20ste eeuw heeft plaatsgevonden. Tevens kan de kandidaat verschillende staatsvormen omschrijven.
 2. De kandidaat kan verschillende staatsvormen herkennen zoals een federale staatsvorm, eenheidsstaat, totalitaire staat en een dictatoriale staat.
 3. De kandidaat kan verschillende vormen van nationalisme onderscheiden.
 4. De kandidaat kan het proces van natievorming verklaren en daarbij de rol van taal, onderwijs, cultuur en politiek aangeven

- **E Bestuur en politiek: E2 Staatsinrichting**
 1. De kandidaat kan uitleggen onder invloed van welke omstandigheden en processen het politiek systeem en de politieke cultuur op Aruba zich sinds het begin van de 20ste eeuw hebben ontwikkeld.
 2. De kandidaat kan uitleggen hoe het bestuur op Aruba in elkaar zit en hoe Aruba aan haar Status Aparte is gekomen.
 3. De kandidaat kan de positie van Aruba binnen het koninkrijk der Nederlanden omschrijven.

- **F Cultureel-maatschappelijke aspecten: F1 Acculturatie**
 1. De kandidaat kan uitleggen op welke wijze migratiebewegingen van invloed zijn geweest op culturele veranderingen tijdens de overgang naar de verschillende maatschappijtypen.
 2. De kandidaat kan gevolgen voor “autochtonen” van de komst van nieuwe migrantengroepen en reacties van deze migranten op hun nieuwe omgeving beschrijven.

- **F Cultureel-maatschappelijke aspecten: F2 Vormgeving van de Arubaanse cultuur**
 1. De kandidaat kan gewoonten en gebruiken, normen en waarden, opvattingen van sociale groepen herkennen als kenmerkend voor bepaalde groepen en het belang van deze groepen voor maatschappelijke ontwikkelingen toelichten.
 2. De kandidaat kan eigen gewoonten, normen en waarden, opvattingen vergelijken met die van vroeger en de hedendaagse sociale groepen.
 3. De kandidaat kan aangeven wat de invloed van taal, media, onderwijs en volksverhalen is op het ontwikkelen van de identiteit van een volk.
- **G Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie**
 1. De kandidaat kan zelfstandig informatie verwerven, verwerken en verstrekken in het kader van de praktische opdracht.
- **H Vaardigheden in samenhang**
 1. De kandidaat kan de vaardigheden uit het kerndeel in samenhang toepassen.